

Rapport

Datum: 31 juli 2006

Rapportnummer: 2006/259

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een parketsecretaris van het arrondissementsparket te Rotterdam op 19 januari en op 10 maart 2005 heeft geweigerd om zijn verzoek om heropening van een zaak waarin verzoeker een transactievoorstel heeft aanvaard, te honoreren.

Tijdens het onderzoek is gebleken dat de klacht tevens betrekking had op de wijze waarop het CJIB te Leeuwarden verzoeker in een brief van 13 december 2002 had geïnformeerd.

Bevindingen

Algemeen

1. Verzoeker, schipper op een zeiljacht, ontving van het CJIB te Leeuwarden een op 5 november 2002 gedateerd transactievoorstel in verband met een geconstateerd strafbaar feit: het op 14 september 2002 "onbemand varen (lichtmatroos ontbreekt)".

Op de achterzijde van het transactievoorstel stond onder meer de volgende tekst:

"Een transactievoorstel is een voorstel tot betaling van een binnen de wettelijke grenzen vastgesteld geldbedrag om strafvervolgning te voorkomen.

Door dit transactievoorstel te betalen voorkomt u dat u uiteindelijk voor de rechter moet verschijnen.

Wanneer u het transactievoorstel betaalt dat op de acceptgiro staat vermeld, is de zaak afgedaan.

(...)

Als u niet of te laat betaalt, vervalt het transactievoorstel. De officier van justitie zal de zaak dan voorleggen aan de rechter. De geldboete die de officier van justitie ter terechtzitting zal vorderen is in de regel hoger dan het transactievoorstel.

(...)

Heeft u vragen over het transactievoorstel, dan kunt u deze telefonisch of schriftelijk richten aan het Centraal Justitiele Incasso Bureau (CJIB).

(...)

Heeft u vragen over de inhoud van het gepleegde feit, dan kunt u zich schriftelijk of telefonisch wenden tot de instantie die de zaak in behandeling heeft. (...). Het voeren van

de correspondentie schort de vervaldatum niet op."

Verzoeker tekende bij brief van 10 december 2002 gemotiveerd bezwaar aan bij het CJIB. Hij bracht naar voren dat de lichtmatroos die hem die dag bij het varen hielp, buitengewoon ervaren was, en al langer deel uitmaakte van de vaste wedstrijdbemanning. Slechts als gevolg van administratieve problemen was deze, overigens volledig gekwalificeerde zeiler, niet in staat geweest voor dat bewuste weekend het vereiste "blauwe boekje" aan te vragen.

In een brief van 13 december 2002 antwoordde het CJIB verzoeker dat zijn brief voor een inhoudelijke beoordeling was doorgezonden naar het arrondissementsparket te Rotterdam, dat verzoeker zou berichten. In de brief van het CJIB stond verder het volgende vermeld:

"Voor de goede orde bericht ik u dat het bovenstaande de vervaldatum van het transactievoorstel niet opschort".

2. Op 16 december 2002 voldeed verzoeker het transactiebedrag.

3. Op 15 mei 2003 werd aan verzoeker wederom een transactievoorstel toegezonden, nu voor het op (eveneens op 14 september 2002) geconstateerde strafbare feit "geen minimumbemanning zeilend passagiersschip in A1 (gezagvoerder)".

4. Verzoeker verkeerde in de veronderstelling dat dit transactievoorstel dezelfde overtreding betrof als die waarin hij bezwaar had aangetekend en waarop hij niets meer had vernomen. Op 17 maart 2004 wendde hij zich met een brief tot het arrondissementsparket te Rotterdam, met de vraag wanneer hij een beslissing naar aanleiding van zijn bezwaar tegemoet kon zien. Hij voegde een kopie bij van het betalingsafschrift van 16 december 2002. Op deze brief ontving hij geen enkele reactie.

Medio 2004 nam hij telefonisch contact op met het parket en werd hem meegedeeld dat zijn bezwaar niet in behandeling was genomen, omdat hij de transactie inmiddels had voldaan. Verzoeker wees erop het niet redelijk te achten om iemand eerst te verplichten te betalen, en vervolgens dit feit aan te voeren om diens bezwaar niet in behandeling te nemen. Hij werd vervolgens uitgenodigd om zijn standpunt te bewijzen door de brief van het CJIB van 13 december 2002 te overleggen.

5. Op 6 januari 2005 richtte verzoeker zich weer tot het arrondissementsparket te Rotterdam, met het verzoek zijn zaak opnieuw in behandeling te nemen. Hij zond bij deze brief de brief van 13 december 2002 van het CJIB mee, en wees er wederom op dat het niet redelijk was om iemand eerst te verplichten te betalen, terwijl betaling later wordt gebruikt als argument om het bezwaar niet in behandeling te nemen.

6. In een antwoordbrief van 19 januari 2005 bood de parketsecretaris van het arrondissementsparket te Rotterdam verzoeker in de eerste plaats excuses aan voor het

niet-beantwoorden van zijn eerdere brieven. Wat zijn inhoudelijke klacht betreft, liet de secretaris weten dat de officier van justitie een voorstel tot transactie doet, en daarmee afstand doet van verdere strafvervolging. Bij betaling door een verdachte gaat deze daarmee akkoord, en verspeelt deze daarmee tevens zijn recht deze zaak voor te leggen aan een rechtbank.

Op het aangeboden transactievoorstel van het CJIB staat ook opgenomen dat tijdig moet worden betaald, bij niet of niet-tijdige betaling wordt betrokkene gedagvaard en zal de zaak worden voorgelegd aan een rechter.

Verzoeker werd in deze brief meegedeeld dat, wanneer hij niet zou hebben betaald, hij zijn verweer aan de rechter had kunnen voorleggen die deze zaken had getoetst en had kunnen beoordelen of er sprake was van een strafbaar feit.

Deze mogelijkheid was nu (helaas) uitgesloten.

Wel gaf de parketsecretaris nog aan de moeite te hebben genomen verzoekers dossier te lezen en dat hij daarbij (ook) tot de conclusie was gekomen dat het transactieaanbod volkomen terecht was gedaan.

7. In een brief van 7 maart 2005 wendde verzoeker zich wederom tot de parketsecretaris. Hij gaf aan dat het ontvangen van een brief waarin in het geheel niet werd ingegaan op zijn argumenten, bijna net zo erg was als het uitblijven van een reactie. Wederom gaf verzoeker aan dat het niet redelijk was om iemand eerst te verplichten te betalen, terwijl de betaling later wordt gebruikt als argument om het bezwaar niet in behandeling te nemen. Hij vond het onbevredigend dat hij zich aan de regels had gehouden, en daarvoor naar zijn gevoel werd gestraft.

De niet nader onderbouwde opmerking dat het transactievoorstel naar de mening van de parketsecretaris terecht was, vond verzoeker niet gepast.

8. Op 10 maart 2005 liet de parketsecretaris verzoeker weten dat zijn zaak niet zou worden herbeoordeeld. Zoals hem al eerder was meegedeeld had verzoeker door het betalen van het transactievoorstel afgezien van verder verweer. Het Openbaar Ministerie ziet daarbij af van verdere strafvervolging. Deze brief werd afgesloten met de opmerking dat verder niet inhoudelijk op de zaak zou worden ingegaan.

I. Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat een parketsecretaris van het arrondissementsparket te Rotterdam op 19 januari en op 10 maart 2005 heeft geweigerd om zijn verzoek om heropening van een zaak waarin verzoeker een transactievoorstel heeft aanvaard, te honoreren. Hij acht het met name onjuist dat hij, gelet op de tekst van de brief van het CJIB van 13 december 2002, eerst is verplicht om te betalen, terwijl de betaling later wordt

gebruikt als argument om het bezwaar niet in behandeling te nemen.

2.1. In reactie op deze klacht liet de minister van Justitie aan de Nationale ombudsman weten dat het - gelet op verzoekers brief van 10 december 2002 - duidelijk is dat verzoeker het niet eens was met de omstandigheden die aan het eerste transactievoorstel ten grondslag lagen. Volgens de minister had verzoeker in dat geval het transactievoorstel niet moeten accepteren, waardoor de zaak zou zijn voorgekomen bij de strafrechter. Alsdan had verzoeker voor de strafrechter het door hem gewenste verweer kunnen voeren. De transactie is een vorm van afdoening van een strafzaak zonder de rechter erin te betrekken. Een transactievoorstel is geen beschikking waartegen door middel van een bezwaarschrift kan worden opgekomen (zoals bijvoorbeeld bij de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften). Het voorstel bevat dan ook geen clause, of anderszins een mededeling, waaruit zou blijken dat bezwaar ertegen openstaat.

De minister verwees naar de toelichting op de achterzijde van het transactievoorstel, en tekende aan, dat nergens in de toelichting melding wordt gemaakt van de mogelijkheid tot bezwaar. Verzoeker was bij brief van 10 december 2002 aan het CJIB inhoudelijk ingegaan op het gepleegde feit. Verzoeker concludeerde vervolgens ten onrechte op grond van het antwoord van het CJIB dat betaling een voorwaarde is tot het instellen van bezwaar. De minister tekende op dit punt aan, dat het CJIB heeft bedoeld dat verzoeker tot de vervaldatum de mogelijkheid heeft om het transactievoorstel te accepteren, zoals ook wordt toegelicht op de achterzijde van het transactieformulier. Verzoeker is uitgegaan van zijn eigen veronderstellingen en is niet uitgegaan van de hem verstrekte inlichtingen. De minister acht verzoekers klacht niet gegrond.

2.2. Overigens betrof het transactievoorstel dat op 15 mei 2003 aan verzoeker was toegezonden, een ander strafbaar feit, gepleegd op dezelfde datum. Die zaak was op 9 januari 2004 geseponneerd door de officier van justitie te Rotterdam.

2.3. Ten aanzien van de zaak waarover verzoeker een brief had gezonden aan het CJIB, tekende de minister aan, dat verzoeker door de acceptatie van het transactievoorstel verdere strafvervolgning had voorkomen, en daarmee was de zaak voor het Openbaar Ministerie afgedaan. Dit was ook de strekking van de brieven van de parketsecretaris van 19 januari en 10 maart 2005. Hierin is dan ook terecht geconcludeerd, aldus de minister, dat het verzoek om heropening van de zaak niet behoefde te worden gehonoreerd. Voor het feit dat het parket niet had gereageerd op het door het CJIB doorgezonden bezwaarschrift van 10 december 2002, alsmede op verzoekers brief van 17 maart 2004, bood de minister verontschuldiging aan.

II. Beoordeling

Ten aanzien van het CJIB

3. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Dit beginsel houdt onder meer in dat een bestuursorgaan brieven die betrekking hebben op beslissingen ruim en welwillend dient te interpreteren in het licht van wettelijke regelingen met betrekking tot bezwaarschriften en bezwaarschriftprocedures.

4. Zoals ook de minister van Justitie in zijn reactie aan de Nationale ombudsman aangeeft, was het op grond van verzoekers brief van 10 december 2002 duidelijk, dat deze het niet eens was met de omstandigheden die aan het eerste transactievoorstel ten grondslag lagen. Het CJIB liet verzoeker in reactie op die brief weten dat deze ter inhoudelijke beoordeling was doorgezonden naar het arrondissementsparket te Rotterdam, dat verzoeker zou berichten. Tevens werd verzoeker meegedeeld dat dit de vervaldatum van het transactievoorstel niet zou opschorten.

5. De informatie in de brief van het CJIB was onvolledig. Verzoeker had in antwoord op zijn brief van 10 december 2002 moeten worden gewezen op de tekst aan de achterzijde van het transactievoorstel, en aan verzoeker had moeten worden meegedeeld dat hij, wanneer hij het niet eens was met de OM-transactie, hij de keuze had om deze niet te voldoen, waarna hij zou worden gedagvaard om zich voor de rechter te verantwoorden.

Door aan verzoeker deze onvolledige informatie te verstrekken, is verzoeker op het verkeerde been gezet en voelde hij zich gedwongen het transactievoorstel te voldoen. Dit had tot gevolg dat hij niet meer de mogelijkheid had om zijn zaak voor te leggen aan de rechter. Hierdoor is gehandeld in strijd met het beginsel van fair play.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk. Dit geeft aanleiding om in dit rapport een aanbeveling te doen.

Ten aanzien van de parketsecretaris

6. Het motiveringsvereiste houdt in dat het handelen van bestuursorganen feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering.

Dit vereiste impliceert dat alle relevante feiten, omstandigheden en argumenten in de overwegingen betrokken moeten worden, met inbegrip van de visie van de betrokkene.

Daarnaast houdt het motiveringsbeginsel in dat een bestuursorgaan in een reactie op een klacht geen oordeel mag geven op grond van onbewezen feiten.

7. In de antwoordbrieven aan verzoeker van 19 januari en 10 maart 2005 is de parketsecretaris in het geheel niet ingegaan op verzoekers redenering dat het niet redelijk was om iemand eerst te verplichten te betalen, terwijl het betaald hebben later wordt gebruikt als argument om het bezwaar niet in behandeling te nemen.

Hierdoor is gehandeld in strijd met het motiveringsvereiste.

Ook de - overigens niet nader onderbouwde - opmerking dat het transactievoorstel naar de mening van de parketsecretaris terecht was, is in strijd met dit vereiste.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het CJIB te Leeuwarden is gegrond, wegens strijd met het beginsel van fair play.

De klacht over de onderzochte gedraging van de parketsecretaris van het arrondissementsparket te Rotterdam is gegrond, wegens strijd met het motiveringsvereiste.

AANBEVELING

De minister van Justitie wordt in overweging gegeven om met verzoeker in onderhandeling te treden over compensatie voor het feit dat verzoeker de mogelijkheid is onthouden om zijn zaak voor te leggen aan de rechter, met inachtneming van de overweging van de Nationale ombudsman dat is gehandeld in strijd met het beginsel van fair play door aan verzoeker onvolledige informatie te verstrekken, als gevolg waarvan hij zich gedwongen voelde het transactievoorstel te voldoen.

Onderzoek

Op 17 maart 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer K. te Hoorn, met een klacht over een gedraging van de parketsecretaris van het arrondissementsparket te Rotterdam. Tijdens het onderzoek is gebleken dat de klacht tevens betrekking had op het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) te Leeuwarden. Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als gedragingen van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld. In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren. Verzoeker maakte van die gelegenheid geen gebruik.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Noch verzoeker noch de minister van Justitie gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

INFORMATIEOVERZICHT

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 14 maart 2005, waarbij gevoegd een overzicht van de correspondentie die verzoeker had gevoerd omtrent het omstreden transactievoorstel.

Standpunt van de minister van Justitie van 10 augustus 2005.

Standpunt van de minister van Justitie van 27 april 2006.

Achtergrond

1. OM-transactie

Voor bepaalde overtredingen biedt het Openbaar Ministerie soms een transactie/schikking aan. Door het betalen van de OM-transactie kan de overtreder voorkomen dat hij of zij gedagvaard zal worden om zich voor de rechter te verantwoorden. Beroep of bezwaar is niet mogelijk. Als de transactie niet wordt betaald, zal de zaak voor de rechter komen.

2. Bezwaarprocedure

2.1. Algemeen

Lichte verkeersovertredingen komen niet meteen voor de rechter, maar worden administratiefrechtelijk afgedaan. Dat is geregeld in de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv, ook wel bekend als de "Wet Mulder"). De kentekenhouders krijgen een acceptgiro van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB). Op die acceptgiro staat een korte omschrijving van de overtreding ("gedraging", in vaktermen). Mensen die door de politie staande zijn gehouden, krijgen altijd zelf de bon in de bus - dus ook als ze niet de kentekenhouders zijn.

2.2. Beroep aantekenen

De Wet Mulder regelt dat degene op wiens naam de beschikking staat, het recht heeft om beroep aan te tekenen. Wie een beschikking heeft gekregen en het hiermee niet eens is, kan binnen zes weken na de verzenddatum schriftelijk beroep aantekenen bij de officier van justitie, door een brief te sturen met een duidelijke omschrijving van de reden waarom beroep wordt aangetekend.

2.3. Procedure

Wanneer betrokkene in beroep gaat, hoeft de sanctie nog niet betaald te worden. Zodra het beroep is ontvangen, krijgt betrokkene een ontvangstbevestiging van de officier van justitie. De officier van justitie moet in beginsel binnen zestien weken na ontvangst van het beroepschrift een beslissing nemen.